

GOLDMAN GYÖRGYRE EMLÉKEZÜNK

Néhány szobra maradt csak meg, az is inkább véletlenül. Elpusztult, tűzben, bombázásban semmivé lett műveinek emlékét legfeljebb csak egy-egy megrongálódott fénykép és a barátok elbeszélése őrzi. Sajnálatosan rövid idő, alig húsz esztendő állt rendelkezésére, hogy tehetségét, művészi elképzelését bizonyítsa. Sorsa a két világháború közötti forradalmárnemzedék tragikus sorsa, művészete a szocialista-realista képzőművészet egyik kezdete, magatartása, akarása, szép hite - példa.

Ma, 1974 december 21-én lenne 70 esztendő a mártírhálált halt szobrászművész, Goldman György. Tehetsége, művészi érzéke korán megmutatkozott. A Képzőművészeti Főiskolára, ahol Kisfaludi-Stróbl Zsigmond volt a mestere, 1924-ben iratkozott be. Huszonegy esztendősen már kiállított a Képzőművészek Új Társaságában, majd Párizsba utazott, hogy elmélyítse tudását, szakmai felkészültségét. Itt készítette zárt, szigorú formákból komponált önarcképét is, amelyet sikerrel állított ki. 1928-tól ismét itthon, Budapesten dolgozott. Am anyagi nehézségei miatt rövidesen kénytelen megválni a főiskolától, s az Ipoly utcában bérel olcsó műtermet.

Személyes sorsa, felismerése a munkásmozgalomhoz kapcsolják. A KMP munkájában 1933-tól vett részt. Az 1934-ben szerveződött Szocialista Képzőművészet Csoportjának egyik alapítója, 1941-ben újjászervezője. 1942-től az illegális KMP

Budapesti Bizottságának tagja. A függetlenségi mozgalomban való részvétele miatt 1942 júniusában Schönherzékkel együtt őt is letartóztatták. Az ügyész halált kért rá, de a haditörvényszék végülis életfogytiglani fegyházra ítélte.

Említettük: néhány szobra maradt csak fenn, ám ez az alig két tucatnyi plasztika is határozottan mutatja nem mindennapi tehetségét, művészetének erejét, nagyszerűségét. Egyik legerőteljesebb plasztikája a Munkás című, életnagyságú kompozíció. A hatalmas, két lábát erőteljesen megvető, harmónikus izomzatú, ökölbezárt kezű férfialak a kor munkásmozgalmának jelképe. /A szobor ma szülőfalujában, Vecsésen áll./

Kisméretű munkáiban is monumentális erő feszül. Ülő munkás című, 25 centiméteres figurája a korszak magyar szobrászatának egyik legerőteljesebb darabja. Az ülő, könyökére támaszkodó férfialak már a jövő munkását mutatja, az erős, de intellektuális, jövőjét tudatosan megszerkesztő emberét. Egyik legismertebb műve a Horthy-csendőr: az esztelen erőszak, a pöffeszkedő ostobaság jelképe.

A bebörtönzött művészt 1944 októberében, sok más társával együtt, Németországba deportálták a nyilasok. Dachauban nyugszik, jeltelen sírban. Röviddel a felszabadulás előtt, 1945. januárjában halt meg. Negyvenéves volt.

Harangozó Márta